

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้รับบริการแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ป่วยที่มารับบริการในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดคุณสมบัติของประชากรที่ศึกษาไว้ดังนี้ คือ มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมารับบริการครั้งเดียวในรอบ 1 เดือน มีจำนวนผู้มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอกเฉลี่ย 5,521 คน/เดือน

กลุ่มตัวอย่าง ได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540) ให้มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้รับบริการที่มีคุณสมบัติตามกำหนดและสามารถตอบข้อมูลได้ มีความเต็มใจ ยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ในกรณีที่ผู้รับบริการไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ผู้ศึกษาจะทำการอ่านให้ฟังและเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการเลือกตอบตามแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลประกอบด้วย

2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับบริการ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส การวินิจฉัยโรค / อาการสำคัญที่มาโรงพยาบาล ประสบการณ์การมารับบริการ

ส่วนที่ 2. ข้อมูลพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น ตามกรอบจรรยาบรรณพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิด 7 ด้านรวม 40 ข้อดังนี้

2.1 พยาบาลรับผิดชอบต่อประชาชน ผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพ จำนวน 7 ข้อ

2.2 พยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิต ความมีสุขภาพดีและความผาสุกของเพื่อนมนุษย์ จำนวน 5 ข้อ

2.3 พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้รับบริการ ผู้ร่วมงานและประชาชน ด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชนของบุคคล จำนวน 5 ข้อ

2.4 พยาบาลยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคม จำนวน 6 ข้อ

2.5 พยาบาลประกอบวิชาชีพโดยมุ่งหวังความเป็นเลิศ จำนวน 6 ข้อ

2.6 พยาบาลพึงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้รับบริการจำนวน 5 ข้อ

2.7 พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อตนเองเช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ

โดยแบ่งลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าการให้คะแนนเป็น 3 ระดับคือ

ปฏิบัติน้อย	หมายถึงผู้รับบริการ ได้รับการปฏิบัติเฉพาะบางขั้นตอน ที่มารับบริการเท่ากับ 1 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	หมายถึงผู้รับบริการ ได้รับการปฏิบัติเกือบทุกขั้นตอน ที่มารับบริการเท่ากับ 2 คะแนน
ปฏิบัติมาก	หมายถึงผู้รับบริการ ได้รับการปฏิบัติทุกขั้นตอนที่มารับบริการ เท่ากับ 3 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน ผู้ศึกษาแบ่งระดับคะแนนการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จาก ค่าคะแนนสูงสุด ลบ ค่าคะแนนต่ำสุด และหารด้วย 3 ใช้ค่าอันตรภาคชั้นของคะแนน (interval scale) ในการแบ่งระดับ จะได้ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 แสดงว่า พยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 แสดงว่า พยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 แสดงว่า พยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

เกณฑ์การวิเคราะห์รายข้อคือ เนื่องจากคำตอบในแต่ละข้อ ได้มีการระบุระดับของการปฏิบัติ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ในการคิดคะแนนรายข้อ ผู้ศึกษาจะนำคะแนนแต่ละระดับ มาคิดเป็นจำนวนร้อยละ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมและถูกต้องของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลที่มีความชำนาญทางจริยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2 ท่าน และพยาบาลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านจริยธรรมและเป็นคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของโรงพยาบาลศรีเทพ 1 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index : CVI) ได้เท่ากับ 0.83 จากนั้นได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีเทพ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 20 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้พอสังเขป พร้อมกับขอความร่วมมือในการทำการศึกษโดยผู้ที่สมัครใจให้ความร่วมมือในการศึกษาสามารถออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการ การเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการศึกษานี้ไม่มีผลใดๆทั้งสิ้นต่อการดูแลและการรักษาพยาบาลที่ได้รับ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะถูกเก็บเป็นความลับและนำมาใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพงานบริการพยาบาลของแผนกผู้ป่วยนอกต่อไป กรณีกลุ่มตัวอย่างต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความมั่นใจในการเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษายินดีที่จะให้รายละเอียดตามต้องการ

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือขออนุญาตรวบรวมข้อมูล จากประธานกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลศรีเทพ และหัวหน้างานผู้ป่วยนอกเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 1-31 ตุลาคม 2547

4. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดและทำการเก็บข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการรับบริการที่ห้องยา โดยแนะนำตนเอง บอกชื่อ นามสกุล สถานภาพนักศึกษา ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาลงจนการพิทักษ์สิทธิ์แก่กลุ่มตัวอย่าง รับทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับชี้แจงการตอบแบบสอบถาม และแจ้งให้ผู้รับบริการทราบว่า จะรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองที่หน้าห้องจ่ายยาแผนกผู้ป่วยนอก

ในกรณีที่ผู้รับบริการไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ผู้ศึกษาจะทำการอ่านให้ฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการเลือกตอบตามแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งหมด 14 ราย

5. ผู้ศึกษาใช้เวลาผู้รับบริการตอบแบบสอบถามตามลำพังจนเสร็จ จึงไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้ศึกษาจะตรวจความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ในกรณีที่มีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์หรือไม่ครบถ้วน ผู้ศึกษาจะขอความกรุณาให้ผู้รับบริการช่วยตอบข้อคำถามที่ไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วน เพื่อสามารถนำข้อมูลการแสดงความคิดเห็นมาใช้ประโยชน์ในการคำนวณค่าทางสถิติได้ต่อไป

6. ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับบริการ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้รับบริการ ในภาพรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลในรายด้านแจกแจงเป็นความถี่และค่าร้อยละ